

Behovsutredning och tillsynsplaner för Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd 2025-2027

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

2024-11-15

Dnr SRMH-2024-2235

Beslut i nämnden SRMHN/ § 94/23

Innehåll

Inledning	3
Miljöbalken	4
Livsmedelslagen	4
Alkohollagen.....	5
Nämndens uppdrag.....	5
Resurser.....	5
Tillsyn	5
Mål för tillsynen	6
Behovsutredning.....	6
Styrd tillsyn.....	7
Behovsprioriterad tillsyn	7
Händelsestyrd tillsyn	7
Skattefinansierad tillsyn	7
Resultat av behovsutredningen.....	8
Tillsynsplaner	9
Miljöbalksgruppen	9
Livsmedelsområdet	10
Tillståndsgruppen.....	10
Bilagor	11

Inledning

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd (SRMH) har ett brett tillsynsansvar. Nämndens ansvarsområden framgår av det reglemente som kommunfullmäktige i Täby kommun och Vaxholms stad har antagit. Utöver de uppdrag som Täby kommun och Vaxholms stad ålagt SRMH utför nämnden även uppdrag genom samverkansavtal med myndigheter i Norrtälje kommun, Lidingö stad samt Vallentuna kommun. Samverkansuppdragens omfattning framgår av Tabell 1.

Miljöbalken, livsmedelslagen och alkohollagen innehåller krav på att myndigheter ska upprätta tillsyns- eller kontrollplaner som beskriver tillsynsbehovet inom respektive område. SRMH ska, både som gemensam myndighet för Täby och Vaxholm, men även som en följd av ingångna samverkansavtal, skapa synergieffekter för såväl kommunerna som invånarna och företagarna i de kommuner där SRMH verkar. En del av detta är att i möjligaste mån bedriva tillsyn inom flera lagstiftningsområden vid samma tillsynsbesök.

SRMH har ett ansvar för att tillräckliga resurser avsätts för att det identifierade behovet av tillsyn kan genomföras och för att personalen har tillräcklig kompetens för att bedriva tillsyn. Inom miljöbalkens område ska nämnden ta hänsyn till den nationella tillsynsstrategin.

Tabell 1. Översikt av samverkansavtal ingångna av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

Kommun	Myndighet	Område
Norrtälje kommun	Bygg- och miljönämnden	Livsmedelslagen
Norrtälje kommun	Socialnämnden	Alkohollagen Lagen om tobak och liknande produkter Lagen om tobaksfria nikotinprodukter Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel
Lidingö stad	Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Alkohollagen Lagen om tobak och liknande produkter Lagen om tobaksfria nikotinprodukter Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel
Vallentuna kommun	Socialnämnden	Alkohollagen Lagen om tobak och liknande produkter Lagen om tobaksfria nikotinprodukter Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel
Vallentuna kommun (Under förutsättning att nödvändiga beslut fattas av Vallentuna kommun)	Bygg- och miljötillsynsnämnden	Livsmedelslagen

För att skapa överblick över SRMHs verksamhet och underlätta planeringen av nämndens myndighetsutövning ingår samtliga lagstiftningsområden i denna behovsutredning och tillsynsplan. Utöver myndighetsutövningen tillkommer även ett resursbehov för administration samt förvaltning och utveckling av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontors olika verksamhetsstöd och e-tjänster. Det administrativa resursbehovet tas dock inte upp i denna behovsutredning och tillsynsplan.

Det detaljerade tillsyns- och kontrollbehovet redovisas i bilagda planer för miljöbalksgruppen, livsmedelsgruppen och tillståndsgruppen. Uppdelningen följer Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontors organisatoriska upplägg.

Miljöbalken

Enligt miljötillsynsförordningen är en operativ tillsynsmyndighet skyldig att för varje verksamhetsår ta fram en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens uppdrag inom miljöbalkens område. Planen ska grundas på en behovsutredning. I behovsutredningen ska myndigheten identifiera det samlade tillsynsbehovet. Utredningen innefatta myndighetens register över verksamheter som behöver återkommande tillsyn och de händelsestyrda aktiviteter som ryms myndighetens ansvarsområde.

Tillsynsbehovet för miljöbalken presenteras i bilagd tillsynsplan som utöver miljöbalkens område även omfattar det uppdrag SRMH har enligt strålskyddslagen, lagen om sprängämnesprekursorer samt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg i Täby kommun och Vaxholms stad.

Livsmedelslagen

I de författningar som reglerar operativa kontrollmyndigheters skyldigheter gällande livsmedelskontrollen finns krav på utredning av den planerade kontrollen. Kraven finns bland annat i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd.

Tillsynsbehovet inom livsmedelsområdet presenteras i bilagd kontrollplan. Planen beskriver kontrollbehovet för SRMHs uppdrag i Täby kommun, Vaxholms stad samt det behov som SRMH ska hantera enligt samverkansavtal med Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun.

Under förutsättning att Vallentuna kommun fattar nödvändiga beslut kommer SRMH även utföra livsmedelskontroll i Vallentuna kommun från och med 1 januari 2025. Kontoret kommer att utöka resurserna inom livsmedelskontrollen motsvarande en heltid för att möta det ökade resursbehovet inom livsmedelskontrollen kopplat till utökad samverkan.

Alkohollagen

Enligt 9 kap 2 § alkohollagen ska en kommun upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen. Tillsynsplanen ska skapa förutsättningar för ett effektivt tillsynsarbete och ska vara ett verktyg för inventering, prioritering och uppföljning av verksamheten.

Tillsynsbehovet inom alkohollagens område presenteras tillsammans med behovet inom lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel i bilagd tillsynsplan.

Nämndens uppdrag

I SRMHs reglemente och i de samverkansavtal som nämnden ingått regleras vilka författningar som nämnden ansvarar för. De faktiska tillsyns- och provningsuppgifterna som ansvaret medför framgår av nämnda lagar, förordningar, föreskrifter och EU-direktiv.

Resurser

SRMHs uppdrag har de senaste åren kontinuerligt utökats till följd av både tillkommande lagstiftning och förändringar inom befintlig lagstiftning. Genom intern samverkan och förändrade arbetssätt har nämndens samlade resursbehov trots det inte ökat.

Inför 2025 kommer nämndens personalresurser inom tillsynsverksamheten att uppgå till ca 22 årsarbetskrafter fördelat på 10 st inom miljöbalksgruppen, 8 st inom livsmedelsgruppen samt 4 st inom tillståndsgruppen. Tillgängliga resurser bedöms vara tillräckliga för det behovs som identifierats.

Tillsyn

Tillsyn kan beskrivas som kontroll av olika verksamheters lagefterlevnad. Den tillsyn som SRMH bedriver är myndighetsutövning och riktas mot fysiska eller juridiska personer som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd.

Utöver det som framgår av den lagstiftning som ingår i SRMHs uppdrag omfattas nämndens tillsynsverksamhet även av krav i bland annat förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

I tillsynsuppdraget ingår att bedöma om det finns brister i en verksamhet och att vidta relevanta åtgärder för att bristerna rättas till. För att åstadkomma korrigerande av konstaterade brister kan nämnden lämna råd och information eller fatta beslut som förelägganden. Vid vissa överträdelser är nämnden skyldig att fatta beslut om sanktionsavgifter. Vid misstanke om brott är nämnden skyldig att kontakta polismyndigheten eller lämna in en åtalsanmälan till åklagare.

Regelbunden tillsyn ökar kunskapen om lagkrav och tydliggör vilka förväntningar som ställs på verksamheter. Nämnden är satt att kontrollera. Stringent uppföljning av tillsynsinsatser och eventuella avvikelser eller anmärkningar leder till att tillsynen ger avsedd effekt.

Mål för tillsynen

Nämnden sätter genom den politiska styrningen av budget, taxor och tillsynsplaner ramarna för tillsynsverksamheten. De lagkrav som ställs på nämnden i egenskap av tillsynsmyndighet och de uppdrag som ingår i nämndens kärnverksamhet och basuppdrag kan inte prioriteras bort.

Nämndens tillsyns- och kontrollplaner utgår från mål och direktiv fastställda av riksdag, regering samt vägledande myndigheter.

Behovsutredning

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har sammanställt en behovsutredning för perioden 2025-2027. Som grund för behovsutredningen ligger Sveriges kommuner och regioners modell för kommunala behovsutredningar inom miljö- och livsmedelsområdet.

Utredningen baseras på nämndens register över verksamheter som behöver återkommande tillsyn inom nämndens ansvarsområde. De uppgifter som kontoret utför genom gällande samverkansavtal har inkluderats i utredningen.

Kontoret har dessutom, baserat på erfarenhet och omvärldsbevakning, även inkluderat planerade och händelsestyrda aktiviteter inom nämndens ansvarsområden som inte är kopplat till verksamheter.

I utredningen delas tillsynsinsatser in i fyra kategorier:

- Styrd tillsyn
- Behovsprioriterad tillsyn
- Händelsestyrd tillsyn
- Skattefinansierad tillsyn

Resultatet av utredningen framgår av bilagda tillsyns- och kontrollplaner.

Styrd tillsyn

De delar av nämndens ansvarsområden som regleras i författning eller på annat sätt kan ses som ett grunduppdrag från staten och nämnden därför har begränsade möjligheter att prioritera bort kategoriseras i utredningen som styrd tillsyn. Hit hör tillsyn av anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter. Utöver uppsökande tillsynsverksamhet ingår granskning av rapporter och årliga redovisningar från verksamheterna.

Behovsprioriterad tillsyn

Den behovsprioriterade tillsynen omfattar verksamheter i nämndens register som inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga. Tillsynsaktiviteterna ingår i nämndens uppdrag, men till skillnad från den styrda tillsynen har nämnden möjligheter att ta hänsyn till lokala förhållanden och prioritera tillsynsinsatser utifrån kunskap, erfarenhet och riskanalys. Inom den behovsprioriterade tillsynen kan nämnden väga olika områden mot varandra och därigenom bedöma vad som är viktigast.

Händelsestyrd tillsyn

Inom kategorin händelsestyrd tillsyn ryms insatser och aktiviteter som nämnden inte initierar själv. Hit hör anmälningsärenden och klagomål. Behovet baseras på historisk erfarenhet och en bedömning av kommande års ärendevolymer.

Skattefinansierad tillsyn

Den skattefinansierade tillsynen består av aktiviteter som åligger nämnden att sköta, men som måste finansieras via skattemedel. Till kategorin hör bland annat handläggning av ogrundade klagomål, besvarande av enkäter och remisser, rådgivning och vägledning som inte ingår i annan tillsyn.

Resultat av behovsutredningen

I tabellen presenteras behovsutredningen per tillsynsområde och tillsynskategori.

Tillsynsområde	Kategori	2025	2026	2027
Miljöbalksgruppen	Styrd tillsyn	3020	2820	2830
	Behovsprioriterad tillsyn	1420	1410	1420
	Händelsestyrd tillsyn	3920	3920	3920
	Skattefinansierad tillsyn	1890	1800	1800
	Summa		10250	9940
Livsmedelsgruppen	Styrd tillsyn	6560	6640	6600
	Behovsprioriterad tillsyn	0	0	0
	Händelsestyrd tillsyn	550	540	520
	Skattefinansierad tillsyn	2040	1940	1940
	Summa		9150	9110
Tillståndsgruppen	Styrd tillsyn	3485	3485	3485
	Behovsprioriterad tillsyn	80	80	80
	Händelsestyrd tillsyn	1160	1160	1160
	Skattefinansierad tillsyn	0	0	0
	Summa		4725	4725

Tillsynsplaner

SRMH tar fram tillsynsplaner enligt hur nämndens förvaltning är organiserad. Tillsynsplanerna beskriver vilka tillsynsinsatser och andra aktiviteter som SRMH har för avsikt att genomföra under den period planen avser.

Planerna beskriver även vilka effekter som nämnden vill uppnå med tillsynen. I förekommande fall görs även koppling till tillämpliga mål satta av staten och som omfattar tillsynsinsatsen.

Miljöbalksgruppen

Nämnden verkar inom miljöbalksområdet i Täby kommun och Vaxholms stad. I miljöbalksgruppens ansvarsområde ingår förutom miljöbalken även myndighetsuppgifter enligt strålskyddslagen, lagen om sprängämnesprekursorer samt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg

Tillsynsplanen för miljöbalksgruppen delas upp i elva olika områden enligt nedan. Orsak till uppdelningen är miljölagstiftningens omfång. Uppdelningen underlättar planering och uppföljning av miljöbalksgruppens arbete.

Arbete i vatten

Prövning, tillsyn och rådgivning gällande muddring samt hantering av remisser gällande vattenverksamhet.

Avfall

Klagomål på nedskräpning samt övrig tillsyn inom avfallsområdet.

Cisterner

Handläggning av anmälan och rådgivning gällande cisterner.

Enskilt vatten och avlopp

Prövning, tillsyn och rådgivning av anläggningar för enskilt vatten och avlopp

Förorenade områden

Prövning, tillsyn, utredning och rådgivning inom förorenade områden.

Hälsoskydd

Prövning, rådgivning och tillsyn inom hälsoskyddsområdet inklusive flerbostadshus, solarier och objektburen smitta.

Kemikalietillsyn

Prövning, rådgivning och tillsyn gällande kemikaliehantering

Köldmedia

Granskning, rådgivning och tillsyn gällande fluorerade växthusgaser

Miljöfarliga verksamheter

Prövning, rådgivning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter inklusive värmepumpstillstånd.

Naturskydd

Tillsyn och rådgivning av kommunala naturreservat.

Övrigt

Handläggning av remisser av detaljplaner och bygglov.

Livsmedelsområdet

Inom livsmedelsområdet är nämnden kontrollmyndighet för Täby kommun och Vaxholms stad. Därtill utför SRMHs förvaltning livsmedelskontroll i Norrtälje kommun och, om Vallentuna kommun fattar nödvändiga beslut, även i Vallentuna kommun från och med 1 januari 2025 enligt samverkansavtal. Bilagd kontrollplan avser samtliga fyra kommuner.

Livsmedelsområdet delas upp i livsmedels- respektive dricksvattenkontroll. Till livsmedelskontrollen hör prövning, rådgivning och tillsyn av anläggningar som omfattas av livsmedelslagen. Dricksvattenkontrollen avser de anläggningar som omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter om produktion och hantering av dricksvatten.

Tillståndsgruppen

Tillståndsgruppen hanterar prövning, tillsyn och rådgivning inom alkohol, tobak, folköl och receptfria läkemedel. SRMH är ansvarig myndighet för Täby kommun och Vaxholms stad. Nämnden har även tecknat samverkansavtal inom tillståndsgruppens område med Norrtälje kommun, Lidingö stad samt Vallentuna kommun. Tillsynsplanen omfattar samtliga fem kommuner.

Bilagor

1. Tillsynsplan för miljöbalksgruppen 2025-2027
2. Plan för livsmedelskontroll 2025-2027
3. Tillsynsplan för tillståndsgruppen 2025-2027